

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес планування

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні
кафедри
Міжнародних економічних
відносин
Протокол № 5
від 22 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Бізнес планування»
Викладач (-і)	Васильченко Сергій Миколайович, к.е.н., доцент
Контактний телефон викладача	050 - 3735986
Е-mail викладача	Serhii.vasylchenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна форма, заочна форма
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4388
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри
2. Анотація до курсу	
<p>В курсі розглядається типова схема та порядок розробки бізнес-плану, особливості планування бізнесу для різних сфер діяльності та ситуацій, подається структура бізнес плану та описується процес підготовки та ухвалення пріоритетних рішень у кожному розділі. Запропонована форма розрахунку таблиць фінансового плану відповідає українській системі оподаткування і підходить як для підприємців, що працюють без статусу юридичної особи так і для юридичних осіб.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета навчальної дисципліни</i> – досягнення програмних результатів навчання, передбачених стандартами вищої освіти.*</p> <p><i>Завдання дисципліни:</i> досягнення загальних і спеціальних компетенцій, передбачених стандартами вищої освіти.*</p> <p>*https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/292-Mizhn.ekonom.vidnosyny-bakalavr.21.01.22.pdf</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.</p> <p><u>Спеціальні компетентності:</u></p> <p>СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p> <p>СК17. Здатність використовувати професійно-комунікативні навички для представлення, обґрунтування та відстоювання економічних інтересів суб'єктів міжнародного бізнесу та реалізовувати їх в умовах цифрової економіки, логістики, інформаційних технологій.</p> <p><u>Результати навчання:</u></p> <p>ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p>	

ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.
 ПРН 18. Знати основні тенденції інноваційної політики глобальних фірм та транснаціональних корпорацій; розуміти економіку інноваційної діяльності в плані розвитку ринкової економіки, менеджменту, маркетингу та бізнес-планування.

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 годин
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 годин
самостійна робота	60 годин

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	292 «Міжнародні економічні відносини»	2	вибірковий

Тематика курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	денна форма				
		у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Створення бізнес-ідеї та європейські стандарти бізнес-планування.	14	2	2			10
Тема 2. Дослідження ринку та конкуренції. Прогноз обсягів збуту.	14	2	2			10
Тема 3. План маркетингу.	14	2	2			10
Тема 4. Організаційний план.	14	2	2			10
Тема 5. Прогноз витрат та складання фінансового плану.	14	2	2			10
Тема 7. Стратегія фінансування. Аналіз ризиків.	14	2	2			10
Презентація бізнес-планів	6		6			
Усього годин	90	12	18			60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання знань студентів з дисципліни включає
-----------------------------------	---

поточний та семестровий контролі знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретних завдань. Поточний контроль проводиться у формі презентацій студентами розділів власного бізнес-проекту (мін. 2 оцінки). Питома вага оцінок 30%. Поточний контроль також передбачає контроль за виконанням самостійної роботи (мін. 2 оцінки) за обраною темою відповідно до методичних рекомендацій. Питома вага оцінок 20%.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену.

Підсумковий семестровий контроль у вигляді **екзамену** проводиться у формі презентації студентами власних бізнес-планів. Результати екзамену оцінюються за 100 бальною системою (питома вага – 50%) та включаються у підсумкову оцінку з дисципліни.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума оцінок за поточний контроль (50%) знань та екзаменаційної оцінки (50%). Студентам, які виконали всі види робіт і презентували повністю свої проекти в ході семінарських занять, підсумкова оцінка виставляється автоматично. Також студенти можуть (за рішенням кафедри МEB) отримати автоматичну підсумкову оцінку у разі успішного проходження навчальних сертифікованих курсів і отримання відповідних сертифікатів.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 5\)](#) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за визначеними критеріями.

Критерії поточного оцінювання та оцінювання самостійної роботи (100 бальна система):

- «90 - 100» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

- «70 - 89» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при

цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

- «50 - 69» – частково володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

- «0 - 49» – не володіє, або фрагментарно і поверхнево володіє навчальним матеріалом. Викладає його без аргументації та обґрунтування під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки.

ПСК (підсумковий семестровий контроль) знань оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається помилок та похибок у логіці викладу теорії або при аналізі практичного матеріалу;

«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Підсумковий семестровий контроль відображається в відомостях у 100 бальній системі за наведеною шкалою:

Шкала оцінювання

університетська	національна	шкала ЄКТ
90 – 100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно з можливістю повторного складання	FX

	незадовільно з обов'язковим торним вивченням дисципліни	1-25	F	
	<p>Студент має змогу також отримати додаткові бали, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.</p>			
Вимоги до письмової роботи	<p>Розроблені бізнес плани мають носити оригінальний характер. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>			
Семінарські заняття	<p>Під час проведення семінарських занять студенти презентують розділи бізнес планів згідно методичних рекомендацій або виконують самостійну роботу. Доповіді виконується у формі презентації в PowerPoint. Тривалість презентації 10-15 хв. Передбачається обговорення та відповіді на питання аудиторії (10-15 хв.). Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).</p>			
Самостійна робота	<p>Самостійна робота студентів проводиться у таких формах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опрацювання окремих питань лекційного матеріалу; – підготовка окремих завдань, що виносяться для 			

	самостійного опрацювання відповідно до методичних рекомендацій; – вивчення окремих тем курсу (відповідно до методичних рекомендацій). Контроль самостійної роботи проводиться у формі усного опитування під час семінарських занять (домашні завдання для самостійного вивчення) або, на вибір студента, доповіді на останньому семінарському занятті (КСР).
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених (або не відпрацьованих) семінарських занять.

7. Політика курсу

Письмові роботи.

У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.\)](#).

Академічна доброчесність.

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

1. Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
4. Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».

(ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>).

Відвідування занять.

Відвідування семінарських занять є обов'язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується [Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.\)](#).

Неформальна освіта.

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.\)](#)

8. Рекомендована література

Література:

Основна

1. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. ISBN 978-617-7611-59-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biznes-planuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf
2. Бізнес-планування: Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 236 с. ISBN 978-966-364-775-3.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uchebniks.com/book/48-biznes-planuvannya-navchalnij-posibnik-makedon-v-v.html>
3. Бізнес-планування : навч. посіб. / В.Ф. Гамалій, В.А. Вишневська, О.С. Хачатурян. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. – 186с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/10385/1/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD.%D0%9D%D0%B0%D0%B2.%D0%BF%D0%BE%D1%81..pdf>
4. Стандарти бізнес-планування ЄБРР. -[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pro-biznes.com.ua/biznes-planu/standarti-biznes-planuvannja-ebr.html>
5. Європейські стандарти бізнес-планування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mmgh.kname.edu.ua/images/presentations/Bis_plan_Samoylenko.pdf

Додаткова

1. Graham Friend and Stefan Zehle. GUIDE TO BUSINESS PLANNING. - Copyright © The Economist Newspaper Ltd, 2004. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - https://library.uniteddiversity.coop/Business_Plans/Guide_to_Business_Planning.pdf
2. Business Plan E-Books - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pdfdrive.com/business-plan-books.html>
3. Сім кроків до успішного бізнесу. Посібник-довідник з основ управління малим бізнесом./ Авт. кол. Васильченко Г.В., Васильченко С.М., Вербовська Л.С., Гречаник Б.В., Кулик Т.П. та ін. Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2005. - 250с.

Нормативна

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 року (із змінами і доповненнями). - Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>
2. Податковий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112) - Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Методичні рекомендації з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів: затвержені
Наказом Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.39798.0>

Наукові публікації

1. Васильченко С.М Розвиток підприємництва в ОТГ: виклики децентралізації. Міжнародна науково-практична конференція «Стратегія підприємства: підприємницький контекст». 16-17 листопада 2017 року / Васильченко Г.В., Васильченко С.М. Київ, КНЕУ.- С.53-54.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://feu.kneu.edu.ua/ua/confere_nce/mijnar_16_17/
2. Васильченко С.М. Управління розвитком підприємств в умовах євроінтеграції. // Матеріали VII Міжнародної науково-практичної щорічної інтернет-конференції «Ефективність функціонування сільськогосподарських підприємств». Проблематика 2018 р.: «Сільськогосподарські підприємства України в умовах агропромислової інтеграції». 23-25 травня 2018р. /Васильченко С.М., Мироняк Ю.В. Видавництво: ТзОВ «Ліга-Прес», 2018. - С.108-111.
3. Менчинська О. М. Кліщук Ю. О. Особливості бізнес-планування міжнародних інвестиційних проектів у промислово розвинених країнах (порівняльний аналіз) Науковий вісник Ужгородського національного університету DOI: Випуск 33. Частина 1 , 2020. - С.112 -118. https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-20chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_1_2020ua/22.pdf
4. Вишневецька Ю.О., Янковець Т.М. Технології складання бізнес-плану: зарубіжний та вітчизняний досвід. / Матеріали II всеукраїнської наукової Інтернет-конференції «Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/9953/1/OIP2017_P367-376.pdf

Он-лайн ресурси.

1. Entrepreneurship Online Training. - https://www.entrepreneurship-campus.org/groups/entrepreneurship-campus/courses/?gclid=Cj0KCQiAutyfBhCMARIsAMgcRJSAXxewp0Ph7fIdhut8qaK mR6mfxD3evbBk8T5Xhcdjk7uX8IxSGXQaAo4VEALw_wcB

Викладач _____ Васильченко С.М.